

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 743/2013-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. B. L., Š., zastúpeného Advokátskou kanceláriou T., s. r. o., Š., konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. T. T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č. k. 15 C/22/2007-431 z 25. septembra 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 14 Co/663/2012-499 zo 14. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. B. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. augusta 2013 doručená sťažnosť Ing. B. L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“)

č. k. 15 C/22/2007-431 z 25. septembra 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 14 Co/663/2012-499 zo 14. mája 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd rozsudkom č. k. 15 C/22/2007-265 z 8. apríla 2010 čiastočne vyhovel žalobe sťažovateľa a určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru dané mu odporcom 1. júna 2007 je neplatné, a v zostávajúcej časti (t. j. pokiaľ ide o určenie, že skončenie pracovného pomeru sťažovateľa na základe výpovede danej mu odporcom 26. júna 2007 a v časti týkajúcej sa náhrady mzdy) ju zamietol. Okresný súd sa stotožnil s názorom sťažovateľa, že nebola preukázaná existencia žiadneho z odporcom uvádzaných dôvodov závažného porušenia pracovnej disciplíny predpokladaných v § 68 ods. 1 Zákonníka práce pre okamžité skončenie pracovného pomeru.

Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd rozsudkom č. k. 14 Co/299/2010-358 z 20. septembra 2011 rozsudok okresného súdu v napadnutej časti zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že prvostupňový súd vo vzťahu k napadnutému výroku o zamietnutí žaloby sťažovateľa o vyslovenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru medzi účastníkmi nevykonal dostatočné dokazovanie a jeho závery sú predčasné.

Následne okresný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol potom, ako dospel k záveru, že sťažovateľovi bola daná platná výpoveď v dôsledku organizačnej zmeny vykonanej na zefektívnenie práce. Sťažovateľ označuje napadnutý rozsudok prvostupňového súdu za zmätočný, nezákonný a neprekúmateľný *„s nedostatočným a rozporuplným odôvodnením, keď v časti náhrady mzdy je právne odlišné v porovnaní s rozhodnutím súdu v súvislosti so zrušovacími prejavmi skončenia pracovného pomeru, pričom takéto rozhodnutie a súčasne odôvodnenie je nepochybne arbitrárne a nedáva sťažovateľovi právne relevantné a jasné odpovede na právne a skutkovo sporné záležitosti, ktoré dôvodili žalobný návrh v merite veci“*.

Krajský súd na základe odvolania sťažovateľa napadnutý rozsudok okresného súdu rozsudkom č. k. 14 Co/663/2012-499 zo 14. mája 2013 potvrdil. Aj tento potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu je podľa sťažovateľa zmätočný, nezákonný a nepreskúmateľný a v dôsledku „jeho nedostatočného odôvodnenia v zmysle ust. § 157 ods. 2 OSP“ ním bolo podľa sťažovateľa porušené jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy. Sťažovateľ v tejto súvislosti namieta, že „*Odvolací súd opätovne nesprávne právne posúdil prípustnosť rozviazania pracovného pomeru viacerými právnymi úkonmi vykonanými súčasne alebo postupne, s odvolaním na judikatúru českých súdov napriek odlišnosti právnej úpravy, keď nesprávne interpretuje znenie ust. § 61 ods. 1 českého zákonníka práce ako totožnú s ust. § 79 ods. 1 ZP napriek ich gramatickej aj logickej odlišnosti.*

Odvolací súd si bez právne relevantného základu osvojil právny záver, že z ustanovenia § 79 ods. 1 ZP vyplýva zákonná fikcia, že ak je neplatne skončený pracovný pomer okamžite a zamestnanec oznámi, že trvá na ďalšom zamestnávaní, jeho pracovný pomer nekončí. Za uvedenej zákonnej fikcie podľa názoru odvolacieho súdu nič nebráni tomu, aby boli zo strany zamestnanca aj zamestnávateľa robené ďalšie úkony smerujúce k skončeniu pracovného pomeru. Tento svoj záver odvolací súd odôvodnil len odkazom na nepoužiteľnú českú judikatúru, v dôsledku čoho je odôvodnenie nedostatočné, nesprávne a v jeho dôsledku došlo k odňatiu práva účastníka na konanie pred súdom.

Vo vzťahu k navrhovateľom uplatnenej náhrade mzdy sa v potvrdzujúcom rozsudku napriek zmätočnosti prvostupňového rozhodnutia v tejto časti odvolací súd vôbec nevyjadril a dokonca ju ani nespomenul, čím nesporne založil ďalšiu vadu konania, ktorá je dôvodom pre podanie tejto sťažnosti. Odvolací súd napokon v rozpore so stavom judikatúry v Slovenskej republike odôvodnil nepripustenie dovolania proti svojmu potvrdzujúcemu rozhodnutiu, nakoľko takáto, alebo obdobná právna otázka nebola doposiaľ v judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky riešená, a opäť to odôvodnil len odkazom na judikatúru Najvyššieho súdu ČR a deklarováním svojho právneho názoru za názor správny.“

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ zhrnul skutkový stav, ktorý bol z jeho pohľadu v danom prípade rozhodujúci na aplikáciu právnych predpisov a tiež na posúdenie konania

všeobecných súdov ako konania odopierajúceho mu základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Poukazujúc na rozdiel slovenskej a českej právnej úpravy danej problematiky, sťažovateľ tvrdí „že aplikácia českej judikatúry na ust. § 79 ods. 1 ZP a tým pádom aj na daný prípad nie je možná, a to práve pre rozdielnosť českej právnej úpravy so slovenskou“.

Podľa názoru sťažovateľa zásadná právna otázka, ktorú bolo potrebné v tomto konaní vyriešiť, „a s ktorou sa súd prvého stupňa nedokázal vysporiadať a odvolací súd si jeho argumentáciu osvojil, je tzv. duplicita zrušovacích prejavov smerujúca k jednému pracovnému pomeru jedného zamestnanca zo strany zamestnávateľa. Naša judikatúra je v tomto smere obsahovo nedostatočná, avšak v niektorých častiach dostatočne ustálená, pričom sťažovateľ v rámci odvolania poukázal na rozhodnutie NS SR V2/1967, ktoré rieši prípustnosť zmeny okamžitého skončenia pracovného pomeru na výpoveď, ktorá vychádza z premisy, že v zásade nie je možná zmena, ak bolo okamžité skončenie pracovného pomeru doručené. Ak však príde k doručeniu okamžitého skončenia zamestnávateľom zamestnancovi podľa § 68 Zákonníka práce, tento môže od svojho prejavu odstúpiť ale len v prípade, ak mu zamestnanec oznámil, že trvá na tom, aby ho zamestnávateľ ďalej zamestnával. V takomto prípade po odstúpení od predošlého prejavu vo forme okamžitého skončenia pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa je možné ho nahradiť výpoveďou, avšak tento postup je možný len, ak pri ustanoveniach § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce a § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce, t. j. pri porušení pracovnej disciplíny ako dôvode, pričom ustanovenia sa líšia len stupňom závažnosti porušenia pracovnej disciplíny.

Ďalej sťažovateľ poukázal na rozhodnutie NS SR R 67/1968, podľa ktorého nie je vylúčené, aby sa pracovný pomer skončil okamžite aj po doručení výpovede napríklad vo výpovednej dobe. Tento spôsob však je možný len v prípade, ak sa skutkovo nezhoduje dôvod skončenia, t. j. napríklad je daná výpoveď zamestnancovi podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce a vo výpovednej dobe poruší závažne pracovnú disciplínu, pričom porušenie je takého stupňa závažnosti, že nie je zlučiteľné s trvaním pracovného pomeru, a zamestnávateľ skončí so zamestnancom pracovný pomer okamžite podľa § 68 ods. 1

písm. b) Zákonníka práce. Ako je zrejmé, tento postup je opačný v porovnaní s posudzovaným prípadom, avšak pracovný pomer je najprv skončený výpoveďou, a preto končí uplynutím výpovednej doby, a preto je možné počas jej plynutia, keďže riadne ešte trvá skončiť ho pri splnení zákonných podmienok okamžitým skončením, kedy končí doručením.“.

Za vadnosť a protiústavnosť konania považuje sťažovateľ aj nesprávne právne posúdenie veci vo vzťahu k ustálenej judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), pokiaľ ide o pripustenie možnosti dovolania, keďže krajský súd túto možnosť nepripustil napriek tomu, že podľa sťažovateľa ide v okolnostiach prípadu o rozhodnutie po právnej stránke zásadného právneho významu, pričom napriek rozsiahlemu zdôvodneniu sťažovateľa *„len arbitrárne skonštatoval, že podľa jeho názoru je výklad ust. § 79 ods. 1 ZP jednoznačný a pokiaľ by fikcia pracovného pomeru mala byť viazaná na rozhodnutie súdu, upravil by to zákonodarca priami v zákone, čím jednoznačne konal v rozpore so skutkovým, ale najmä právnym stavom“.*

Odvolávajúc sa na judikatúru ústavného súdu vo vzťahu k nutnosti náležitého odôvodnenia súdnych rozhodnutí, sťažovateľ tvrdí, že *„rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím prvostupňového súdu sú zmätočné, nepreskúmateľné a nedostatočne odôvodnené súdne rozhodnutia“.*

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Právo sťažovateľa na súdnu ochranu v podobe nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia Okresného súdu Bratislava I zo dňa 25. 09. 2012 č. k. 15 C/22/2007-431 a rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. 05. 2013 č. k. 14 Co/663/2012-499 porušené bolo.

2. Právo sťažovateľa na súdnu ochranu v podobe odňatia práva na konanie pred súdom v podobe práva na podanie mimoriadneho opravného prostriedku rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. 05. 2013 č. k. 14 Co/663/2012-499 porušené bolo.

3. Ústavný súd zrušuje rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. 05. 2013 č. k. 14 Co/663/2012-499 a rozhodnutie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 25. 09. 2012 č. k. 15 C/22/2007-431 a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

4. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadošťačenie vo výške 1 500,00 € za porušenie práva na súdnu ochranu, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

5. Krajský súd v Bratislave je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania pred ústavným súdom vo výške 320,80 €, ktoré je povinný Krajský súd v Bratislave zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2.1 K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom okresného súdu č. k. 15 C/22/2007-431 z 25. septembra 2012

Ústavný súd vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, poukazuje na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnutý rozsudok okresného súdu ani jeho predchádzajúci postup, keďže ho už preskúmal na základe odvolania krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľovi ochranu týkajúcu sa jeho práv.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku okresného súdu a postupu, ktorý mu predchádzal, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010, III. ÚS 566/2012).

2.2 K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 14 Co/663/2012-499 zo 14. mája 2013

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol, že závažnosť porušenia § 157 Občianskeho súdneho poriadku podľa neho „*zakladá porušenie zákonného procesného postupu, v dôsledku ktorého bola navrhovateľovi znemožnená realizácia jeho procesných*

práv priznaná mu v občianskom súdnom konaní, a tým došlo k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom“.

Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že sťažovateľ podal 6. augusta 2013 proti rozsudku krajského súdu č. k. 14 Co/663/2012-499 zo 14. mája 2013 dovolanie, o ktorom do dňa predbežného prerokovania sťažnosti ešte nebolo rozhodnuté.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity, z ktorého vychádza čl. 127 ods. 1 ústavy, vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorej uplatnenie nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

V danom prípade sťažovateľ subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd akceptoval tým, že podal vo svojej veci dovolanie. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa

ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach daného prípadu sťažovateľ podaním dovolania a súčasným podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne akceptovateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu za predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010).

V judikatúre ústavného súdu sa už aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ustálil právny názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej (už stabilizovanej) judikatúre (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010) uvádza, že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že jeho dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. novembra 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal sťažnosťou pred rozhodnutím najvyššieho súdu o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov. V prípade, že by ústavný súd čakal na rozhodnutie dovolacieho súdu, mohlo by to navádzať potenciálnych sťažovateľov na obdobný postup, aký zvolil v okolnostiach daného prípadu sťažovateľ, t. j. na paralelné podávanie sťažností ústavnému súdu zároveň s podaním dovolania, čo vzhľadom na už uvedené nie je opodstatnené.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa uplatnením zásady *ratio temporis* v tejto časti odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2013